

Ophalen van huisvuil en hygiëne in Enter

Rond de eeuwwisseling 1899/1900 is er een gezondheidscommissie ingesteld voor de gemeenten Wierden, Hellendoorn, Den Ham, Ambt en Stad Ommen, Rijssen en Holten. De commissie zetelde in Wierden. Een verslag van deze commissie uit 1911 laat zien waar ze onder andere mee bezig was: "Met genoegen maakte de commissie melding, dat het gemeentebestuur van Wierden dat ten vorige jare een ijzeren urinoir plaatste tegenover de R.K. Kerk in Wierden, dit jaar een zelfde inrichting bij de Openbare School te Enter heeft daargesteld".

Een openbaar urinoir bij een kerk en een school lijkt niet de meest aangewezen plaats, maar er kwamen op hetzelfde moment veel mensen bij elkaar, dus de keus van de plaats was niet zo vreemd.

De commissie deed meer en had ook aanbevelingen ten aanzien van scholen. "Een geregelde en doelmatige schoonmaak der schoollokalen en elke week minstens één lokaal van elke school te laten schrobben en de banken nat af te laten nemen. In ieder geval vòòr het toelaten van nieuwe leerlingen één extra schoonmaak in alle lokalen te doen, zich vooral uitstreckende over banken, kapstokken en leien, terwijl de boeken opnieuw worden gekaft."

In de school te Enter moeten de kinderen hun hoofddekseksels aan de banken hangen. De commissie verzoekt het gemeentebestuur door verbouw der lokalen hierin verbetering aan te brengen.

In Enter werd ook het straatvuil niet opgehaald zoals in Wierden sinds 1921. Bij de dorpsboerderijen lagen de mesthopen aan de straat. In de zomer werden er door jongens veel koeien naar de Mors gedreven, waar tijdens de Markedeling van 1857 tien bunder weiland was gereserveerd voor vee van kleine boeren die zelf geen weiland hadden. 's Avonds als het vee terug kwam van de Mors naar een centrale plaats in Enter verplaatste zich de kreet "de beeste!" langs de Dorpsstraat waarna de boeren hun koeien weer ophaalden. De dorpsstraat werd ernstig vervuild door de koeien maar 'who cares' in die tijd?

In 1927 nam de gemeenteraad een besluit het ophalen van het huisvuil uit te breiden tot Enter. Enter kreeg een straatveger. Er kwam een vrachtwagentje en een chauffeur Mannus Nijmeijer, die deze functie meer dan veertig jaar zou uitoefenen. Van het ophalen van huisvuil moeten we ons nog niet veel voorstelling maken. Pas in 1950 kwamen er emmers waarin we het huisafval konden deponeren.

De aanleg van de riolering in Enter en de waterleiding bracht veel verbetering. Een stortplaats voor het huisvuil was snel gevonden. Aan de Rijssenseweg naast het hoogste punt van de Hamberg had de Firma Struik, steenbakkers uit Rijssen, aan het begin van de vorige eeuw een diepe leemkuil gegraven omdat de leemvoorraad op het 'veeld' in Rijssen uitgeput was. Deze stortplaats is meer dan 35 jaar in gebruik geweest. Nauw hiermee verbonden was het verhaal van de kluisenaar Evertje Schreurs, die daar in de buurt in een bosperceel een armzalig onderkomen had en zijn kostje dagelijks bijeenscharrelde op deze vuilstortplaats.

Het ophalen van het huisvuil heeft inmiddels een grote ontwikkeling doorgemaakt. Evert Schreurs is in 1965 overleden en heeft niet meegemaakt hoe zijn 'broodwinning' verdween.

Johan Altena

De door de firma Struik, steenbakkers uit Rijssen, in het begin van de vorige eeuw gegraven leemkuil aan de Rijssenseweg in Enter. Later heeft de leemkuil als vuilstortplaats gediend.